

N:o 68.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen rörande deklaration med Frankrike angående ordnande af de Förenade Rikenas traktatförhållanden med regentskapet Tunis; gifven Stockholms slott den 7 maj 1897.

I slutet af nästlidet år framstälde franska regeringen förslag om ordnande, genom en ny öfverenskommelse, af de Förenade Rikenas traktatförhållanden med regentskapet Tunis, hvilken öfverenskommelse var afsedd att för Sveriges del träda i stället för den hittills bestående under den 23 december 1736 med dåvarande republiken Tunis ingångna freds- och handels-traktaten. Underhandlingarna härom hafva nu ledt till undertecknandet den 5 innevarande maj af en deklaration, hvarigenom bestämts, att samtliga mellan de Förenade Rikena och Frankrike bestående traktater och öfverenskommelser utsträckas att gälla äfven Tunis.

I det Kongl. Maj:t till Riksdagen öfverlemnar denna deklaration, vill Kongl. Maj:t, under åberopande af hvad i närlagda statsrådsprotokoll finnes upplyst och utredt, härmed äska Riksdagens godkännande af densamma, och förblifver Kongl. Maj:t Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

Douglas.

Öfversättning.

Deklaration.

I ändamål att ordna förbindelserna mellan Frankrike och de förenade konungarikena Sverige och Norge i Tunis äfvensom att närmare bestämma de Sverige och Norge tillkommande traktatenliga rättigheter i regentskapet, hafva undertecknade, behörigen bemyndigade af sina regeringar, öfverenskommit att afgifva följande förklaring:

De mellan Frankrike och de förenade konungarikena Sverige och Norge gällande traktater och fördrag af hvilket som helst innehåll skola utsträckas att jemväl omfatta Tunis.

De förenade konungarikena Sverige och Norge afstå från att för sina konsuler, sina undersåtar och deras etablissementer i Tunis göra anspråk på andra rättigheter och förmåner än sådana, som tillkomma dem i Frankrike.

Det har dessutom öfverenskommits, att behandlingen som den mest gynnade nation i Tunis icke omfattar den Frankrike tillkommande behandling.

Denna deklARATION skall underställas nationalrepresentationernas i Sverige och Norge godkännande; den skall ratificeras och ratifikationerna skola utvexlas så snart som möjligt.

Som skedde i Paris i 2 exemplar den 5 Maj 1897.

(undert.) *Due.*

L. S.

(undert.) *Hanotaux.*

L. S.

---

*Utdrag af protokollet öfver utrikesdepartementsärenden hållet inför
Hans Maj:t Konungen i sammansatt statsråd å Stock-
holms slott den 4 maj 1897.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Hans excellens norske herr statsministern GRAM,
Statsråden: friherre ÅKERHJELM,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON,
WERSÄLL,
ANERSTEDT,
VON KRUSENSTJERNA,
STANG LUND,
OLAJ OLSEN.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena föredrog i underdånighet:

En skrifvelse den 10 december 1896 från härvarande franske chargé d'affaires hvaruti denne på sin regerings vägnar föreslagit afslutandet af en deklARATION för ordnandet af de Förenade Rikenas traktatförhållanden med det under Frankrikes protektorat stående regentskapet Tunis i öfverensstämmelse med ett skrifvelsen bifogadt förslag.

Bemälda chargé d'affaires hade i sin berörda skrifvelse bland annat anfört, att, då de mellan Tunis och främmande makter gällande traktater till största delen afslutats i en långt aflägsen tid och samtliga före det franska protektoratets upprättande, de icke längre motsvarade de nuvarande förhållandena i regentskapet och hade dels blifvit ändamålslösa, isynnerhet efter den konsulära domsrättens upphörande, dels fallit ur bruk. Om några af hithörande bestämmelser fortfarande tillämpades, skedde det snarare på grund deraf, att de utgjorde så att säga allmänna rättsregler i internationella förhållanden, än emedan de funnes upptagna i traktaterna. Också hade Tyskland, Österrike-Ungern, Italien, Ryssland och Schweiz icke tvekat att afstå från sina gamla konventioner med Tunis, för att genom nya fastslå en regime mera öfverensstämmande med de nuvarande förhållandena.

Beträffande de Förenade Rikenas förhållanden till Tunis hänvisade bemälda chargé d'affaires för Sveriges del till traktaten den 23 december 1736 och för Norges del till den dansk-norska traktaten af den 8 december 1751, hvilka båda akter innehölle de på den tiden brukliga stadgandena mellan kristna makter och de vid Medelhafvet belägna muselmanska sjö-
röfwarestater, och som merbemälda chargé d'affaires förklarade kunna, isynnerhet efter den konsulära domsrättens upphörande den 25 juli 1883, betraktas såsom numera utan gällande kraft, utan att det erfordrades en formlig uppsägning, hvilken han i hvarje fall vore bemyndigad att göra, om så skulle vara nödigt. Franska regeringen hade derföre ansett det öfverensstämmande med de Förenade Rikenas fördel att genom en skriftlig akt tillförsäkra deras undersåtar tillfredsställande garantier i Tunis och hade tänkt sig detta mål enklast kunna nås derigenom, att samtliga traktater och öfverenskommelser, som bestämma förbindelserna mellan de Förenade rikena och Frankrike, utsträcktes att äfven gälla Tunis, hvarigenom de Förenade Rikena skulle i detta sistnämnda land befinna sig i samma ställning som i Frankrike och i Tunis åtnjuta samma rättigheter och förmåner i alla afseenden, en princip, som antagits af Tyskland, Österrike-Ungern, Ryssland och Schweiz, med hvilka sistnämnda tvenne länder deklARATIONER utvexlats den 14 oktober 1896 af ordagrant samma innehåll som det till Kongl. Maj:ts regering öfverlemnade förslag.

Sedan herr ministern med anledning af det sålunda framställda förslaget, hvarigenom den mellan de Förenade Rikena och Frankrike på grund af handels- och sjöfartstraktaterna den 30 december 1881 och deklARATIONEN den 13 januari 1892 bestående konventionella regimen skulle utsträckas till Tunis, i skrifvelse den 20 december 1896 inhemtat yttranden från såväl Kongl. Maj:ts minister i Paris som kongl. finans- och civildeparte-

menten äfvensom från kongl. norska regeringen, hade från ministern i Paris ingått en skrifvelse den 14 sistlidne januari, deruti ministern i hufvudsak anfört, att, då Tyskland, Ryssland, Österrike-Ungern, Italien, Schweiz och Belgien redan tillmötesgått franska regeringens önskan i fråga om ett ordnande af nämnda länders handels- och sjöfartsförhållanden i Tunis på ett med närvarande tids fordringar mera öfverensstämmande sätt, kunde ministern icke annat än anse ändamålsenligt, att en liknande ordning genomfördes för hvad beträffade Sverige och Norge, och funne ministern icke något hinder möta mot att den af franska regeringen föreslagna texten till deklaration, hvilken vore af samma lydelse som de med andra stater träffade öfverenskommelser, också i förevarande tillfälle blefve nyttjad.

Ministern hade vidare i sin berörda skrifvelse anfört, att underhandlingar påginge med Nederländerna om afslutande af en liknande konvention, hvaremot den storbritanniska regeringen icke syntes — i alla händelser icke för ögonblicket — böjd för att upptaga frågan till behandling. Den mellan Storbritannien och Tunis gällande traktat vore af långt senare datum (19 juli 1875) än de med de Förenade Rikena gällande öfverenskommelser, och storbritanniska regeringen ämnade icke medgifva dess upphörande, förr än de genom densamma tillförsäkrade rättigheter blifvit på annat sätt ersatta. Så länge den engelska traktaten förblefve gällande, skulle de Förenade Rikena på grund af klausulen om behandling såsom den mest gynnade nation åtnjuta förmånen af stadgandet om en tullsats af 8 procent ad valorem.

En vägran att tillmötesgå franska regeringens önskan om deklarationens afslutande skulle visserligen icke för de Förenade Rikena hafva samma påföljd, som den kunde hafva fått för Schweiz, med hvilket land ingen öfverenskommelse förut funnits och som derföre vore utsatt för ett tillämpande af maximaltariffen, men ministern ansåge dock icke, att någon som helst grund föreläge för att icke vid ifrågavarande tillfälle följa de andra staternas exempel. Han antog, att något formligt uppsägande af de gamla traktaterna knappast kunde komma i fråga, då de vore afslutade för all framtid. Ministern hade anmärkt, att Tyskland och Österrike hade bestämt en viss tidrymd för öfverenskommelsens förblifvande i gällande kraft, under det i öfriga konventioner ingen tidsgräns funnes angifven. Det förefölle honom som om det sistberörda tillvägagäendet med fördel kunde anlitas, då det förmodligen hade sin grund i den uppfattning, att öfverenskommelsen med Tunis eo ipso fortfore att gälla, så länge de i kraft varande traktaterna med Frankrike icke upphört.

Sedan derefter denna skrifvelse delgifvits ofvannämnda departement äfvensom norska departementet för det inre, hade chefen för finansdeparte-

mentet, efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet, vid underdånig föredragning af finansärenden den 12 mars innevarande år uttalat den åsigt, att ifrågakvarande förslag till deklaration borde för Sveriges del antagas.

I norskt statsråd den 1 innevarande månad hade Kongl. Maj:t förordnat att till utrikesdepartementet skulle öfverlemnas afskrift af ett af departementet för det inre afgifvet, af norska regeringen biträdt underdånigt betänkande af 27 nästförtgångne april rörande det föreliggande deklarationsförslaget.

I detta betänkande hade departementet för det inre, efter att hafva redogjort för ministerns i Paris ofvanberörda skrivelse, anført följande i fråga om de Förenade Rikenas handelsförbindelser med Tunis.

»Departementet anmärker, att Norges handels- och sjöfartsförbindelser med Tunis icke för närvarande äro af större betydelse.

Enligt de Förenade rikenas konsuls i Algier årsberättelse utgjorde den norska skeppsfarten på Tunis under år 1895 1 segelfartyg om 571 ton och 6 ångfartyg om 5,386 ton, tillsammans 7 fartyg om 5,957 ton.

Från Sverige och Norge tillsammans infördes år 1895 till Tunis:

Ost.....	kg.	420	till ett värde af frcs	150.
Smör.....	»	50	» » » » »	170.
Torkade grönsaker.....	»	20	» » » » »	15.
Trä, rundt eller fyrkantigt....	»	36,800	» » » » »	3,192.
» sågadt.....	»	5,459,950	» » » » »	431,573.
» annat icke vidare förarbetadt.....	»	20,700	» » » » »	1,316.
» förarbetadt (hyfladt etc.)	»	99,610	» » » » »	10,471.
Jern.....	»	26,025	» » » » »	3,427.
Färger.....	»	600	» » » » »	50.
Bläck.....	»	130	» » » » »	100.
Diverse tillverkningar.....	»	17	» » » » »	16.
Porslin.....	»	10	» » » » »	15.
Papp och papparbeten.....	»	400	» » » » »	125.
Papper, alla slag.....	»	93	» » » » »	100.
Maskiner och mekaniska arbeten.....	»	70	» » » » »	100.
Jernmanufakturvaror.....	»	1,500	» » » » »	91.
Körredskap.....	»	100	» » » » »	70.

Tillsammans införsel till ett värde af.....	frcs	451,081.
mot år 1894 » » » »	»	461,547.
1893 » » » »	»	433,356.
1892 » » » »	»	?
1891 » » » »	piaster	532,055.
		(circa frcs 335,000.)»

I den tunesiska tullstatistiken göres icke skilnad mellan varor af norskt och svenskt ursprung, men man kan dock utgå från att allra största delen af här omhandlade införsel kommer från Sverige. Särskildt gäller detta den viktigaste af ofvan uppräknade artiklar, nemligen trälast. Deremot lär från Norge på den senaste tiden hafva till Tunis införts en del hästskosöm och is, liksom en del norsk stockfisk lär införas öfver Frankrike, Italien och Malta.

Under det våra exportintressen i Tunis icke för närvarande äro af synnerlig betydelse, angifvas dock i generalkonsulatets årsberättelse för 1895 vissa varor, som antagas kunna blifva föremål för en utvidgad omsättning derstädes, såsom is, stockfisk, åkerbruksredskap, verktyger, spik, cement och papper. En norsk exportfirma har etablerat en filial i Sfax, hvarigenom också omsättningen af norska varor antagligen kommer att ökas.

Handelsstipendiaterna Bratt och Ellefsen omnämna i sin i augusti 1896 ingifna rapport en del andra artiklar, som de antaga kunna införas, nemligen kondenserad mjölk, öl, marmor, tändstickor, sprit, brynstenar, grundfärg, sill, hermetik och tran.

Utförseln från Tunis till Norge och Sverige utgjorde år 1895:

Hudar	3,170 kg.	till ett värde af frcs	4,755.
Olivolja	4,565 »	» » » » »	3,196.
Svampar	220 »	» » » » »	2,640.
Trävaror	200 »	» » » » »	200.

Tillsammans frcs 10,791.»

Efter att vidare bland annat hafva erinrat, att under underhandlingarnes gång af franske ministern afgifvits en bestämd förklaring, att det ifrågavarande aftalet tillförsäkrade de Förenade Rikenas undersåtar i Tunis den mest gynnade nations behandling, hade departementet slutat med att uttala, att departementet funne sig efter omständigheterna böra tillråda, att det från fransk sida framställda förslag till deklaration antoges.

Herr ministern anförde derefter:

»Det från fransk sida framställda förslaget till öfverenskommelse för att ordna de Förenade Rikenas traktatförhållanden med det numera faktiskt under Frankrikes öfverherrskap lydande regentskapet Tunis har sålunda blifvit tillstyrkt af vederbörande myndigheter i såväl Sverige som Norge. För min del kan jag icke heller annat än tillråda dess antagande. Liknande aftal — några af fullkomligt enahanda ordalydelse — hafva redan af Frankrike slutits med ett flertal af Europas stater, och genom detsamma tillförsäkras de Förenade Rikenas undersåtar i Tunis i hvarje hänseende obetingadt samma behandling som derstädes åtnjutes af den mest gynnade nations undersåtar. Mera kunna vi ej begära och ej heller tänka på att uppnå.

Till det ursprungligen föreliggande förslaget till deklarationens text har ansetts nödigt att foga ett förbehåll om aftalets godkännande af nationalrepresentationerna i Sverige och Norge, äfvensom, till följd deraf, en bestämmelse om dess efterföljande ratifikation, och har jag förvissat mig om franska regeringens samtycke till ett dylikt tillägg.

Någon viss tid finnes ej uttryckligen angifven för aftalets ikraftträdande, men deraf följer, att detta sker omedelbart efter ratifikationernas utväxlande.»

Herr ministern uppläste derefter det förslag till deklaration angående ordnande af de Förenade Rikenas traktatförhållanden med Tunis, som finnes detta protokoll bilagdt, samt hemställde i underdånighet, det Kongl. Maj:t täcktes bemyndiga Dess minister i Paris att underteckna en i öfverensstämmelse med detta förslag affattad deklaration.

Till denna hemställan, deruti öfrige närvarande svenske och norske statsrådsledamöter i underdånighet sig förenade, behagade Hans Maj:t Konungen lemna nådigt bifall.

Ex protocollo:

Eric Trolle.

Sedan herr ministern derefter uppläst ett på förhand uppsatt förslag till nådig proposition äfvensom en förteckning å de protokoll och handlingar, som funnos deri åberopade,

behagade Hans Maj:t Konungen, på statsrådets enhälliga tillstyrkande, i nåder gilla förslaget till proposition, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, samt befalla, att propositionen skulle i enlighet dermed och åtföljd af de å den upplästa härhos jemväl bilagda förteckningen upptagna protokoll och handlingar till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

Eric Trolle.

Förteckning:

Kongl. Maj:ts nådiga proposition n:o 68 ..... sid. 1.

Öfversättning af deklARATION angående ordnande af de Förenade
rikenas traktatförhållanden med regentskapet Tunis..... » 2.
Utdrag af protokollet öfver utrikesdepartementsärenden den 4 maj
1897..... » 3.
Utdrag af protokollet öfver utrikesdepartementsärenden den 7 maj
1897..... » 9.
